

OPLEIDING AQUATISCHE ECOLOGIE 2024/2025

Versie 0.4: 26-02-2024

VORM

LOCATIE

Aristo meeting center Utrecht Lunetten, Brennerbaan 150, 3524 BN Utrecht, (030) 28 99 400
De lunch is inbegrepen bij alle fysieke lesdagen.

COÖRDINATOR MEDEWERKER

Marijke Kamstra 030 60 69 405, marijke.kamstra@wateropleidingen.nl
Claudia van den Bogaard, 030-6069410, claudia.vandenbogaard@wateropleidingen.nl

Belangrijk!

Dit document betreft een 'concept' lesrooster, aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.
De actuele planning zal beschikbaar zijn in jouw persoonlijke portal bij start van de opleiding/ cursus.

MODULE 1: OPBOUW EN ANALYSE WATERSYSTEEM

	Dagdeel 1 en 2 donderdag 11 september 2025 Aristo	
9.00 – 12.00	Introductie van de opleiding <ul style="list-style-type: none"> Uitleg opzet, DWO, examens Uitleg inbreng casussen Introductie Aquatisch Ecosysteem <ul style="list-style-type: none"> Opbouw watersysteem Relatie chemie-biologie Ecologische Sleutelfactoren Wetgeving, beleid, KRW-methodiek Typologieën (chloride, brak, ondiep, ...)	Mario Maessen
13.00 – 16.00	Watersysteem in onbalans <ul style="list-style-type: none"> Watersysteem als onderdeel van hydrologische kringloop Waterbalans van Nederland Neerslag-afvoer proces Relatie grond- en oppervlaktewater Reken practicum waterbalans	Mario Maessen
	Dagdeel 3 en 4 donderdag 25 september 2025 Aristo	
9.00 – 12.00	Aquatisch Watersysteem <ul style="list-style-type: none"> Opbouw systeem, typen systemen Voedselweb en -keten Soorten organismen	Arco Wagenvoort
13.00 – 16.00	<ul style="list-style-type: none"> Nutriënten, chloride en zuurstof Stof- en energiestromen in verschillende watersystemen Reken practicum nutriëntenbalans	Arco Wagenvoort

 Dagdeel 5 en 6 donderdag 9 oktober 2025 Aristo		
9.00 – 12.00	Fysisch-chemische factoren <ul style="list-style-type: none"> • Nutriënten, chloride en zuurstof • Stof- en energiestromen in <i>verschillende watersystemen</i> • Rekenpracticum nutriëntenbalans	Arco Wagenvoort
13.00 – 16.00	Data-analyse fysisch-chemisch <ul style="list-style-type: none"> • Doelen en methode • Verificatie en kalibratie gegevens • Toepassing op eigen nutriëntenbalans	Arco Wagenvoort
<i>Herfstvakantie: 18 oktober t/m 26 oktober 2025 (Noord en Midden) 11 oktober t/m 19 oktober 2025 (Zuid)</i>		
 Dagdeel 7 en 8 donderdag 30 oktober 2025 Aristo		
9.00 – 12.00	Begrijp je watersysteem <ul style="list-style-type: none"> • Monitoringscyclus • Datagebruik en beheer • Toestandsanalyse	Mario Maessen
13.00 – 16.00	Begrijp je watersysteem <ul style="list-style-type: none"> • Ecologische modellen • Ecologische beoordeling • Rekenpracticum nutriëntenbalans	Mario Maessen
 Dagdeel 9 en 10 donderdag 13 november 2025 Aristo		
9.00 – 12.00	Biologische factoren <ul style="list-style-type: none"> • Populatie dynamica • Ruimtelijke en temporele verdeling • Successie • Ecologische modellen	Mario Maessen
12.00 – 16.00	Biologische factoren <ul style="list-style-type: none"> • Wetgeving en beleid; KRW • Natuurdoelen, ambities, referenties • Relatie organismen en kwaliteit • Bioindicatoren • Rekenen aan oorzaak-effect relaties	Mario Maessen

LESROOSTER

 Dagdeel 11 en 12 donderdag 27 november 2025 Aristo		
9.00 – 12.00	Integrale benadering <ul style="list-style-type: none"> • Externe en interne eutrofiering • Alkanisering/waterverharding • Relaties fysisch-chemisch-biologisch • Oorzaak-effect relaties beredeneren	Arco Wagenvoort
13.00 – 16.00	Integrale benadering <ul style="list-style-type: none"> • Analyse data • Oorzaak-effect relaties beredeneren Proefexamen	Arco Wagenvoort
 Donderdag 11 december 2025 digitaal examen / Coel Toetscentrum, Fultonbaan 80 in Nieuwegein		
9.00 – 11.30	Examen module 1	
 Donderdag 5 maart 2026 digitaal herexame/Coel Toetscentrum, Fultonbaan 80 in Nieuwegein		
9.00 – 11.30	Herexamen module 1	
<i>Kerstvakantie: 20 december 2025 t/m 4 januari 2026</i>		

MODULE 2: BEOORDELING WATERSYSTEEM EN MAATREGELEN

 Dagdeel 13 en 14 donderdag 8 januari 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Groepsopdracht <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding opdracht en presentatie • Casus • Integrale benadering • Relatie fysisch-chemisch-biologisch 	Mario Maessen
13.00 – 16.00	Eutrofiering/Verharding <ul style="list-style-type: none"> • Analyse data • Oorzaak-effect relaties beredeneren • Gebruik ecologisch model • Oplossingen en maatregelen 	Mario Maessen
 Dagdeel 15 en 16 donderdag 22 januari 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Ondiepe zoete meren <ul style="list-style-type: none"> • Analyse gebied (casus) • Analyses knelpunten en kansen • Morfologie (waterdiepte, kwantiteit, structuur en substraat bodem en oever, wind en golfslag) • Fysisch-chemische kenmerken • Hydrologisch regime (verblijftijd) 	Jeroen Mandemakers
13.00 – 16.00	Ondiepe zoete meren <ul style="list-style-type: none"> • Soortengroepen en indicatiewaarden • Alternatieve stabiele toestanden • VHR-soorten • Ecologische beoordeling, analyse • Van helder naar troebel water en weer terug • Oplossingen en maatregelen 	Jeroen Mandemakers
 Dagdeel 17 en 18 donderdag 5 februari 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Sloten, stadswateren en kanalen <ul style="list-style-type: none"> • Analyse gebied (casus) • Analyses knelpunten en kansen • Hydromorfologie en hydrologisch regime 	Arco Wagenvoort
13.00 – 16.00	Sloten, stadswateren en kanalen <ul style="list-style-type: none"> • Soortengroepen en indicatiewaarden • Alternatieve stabiele toestanden • Ecologische beoordeling, analyse • Oplossingen en maatregelen 	Arco Wagenvoort
<p><i>Voorjaarsvakantie: 21 februari t/m 1 maart 2026 (Noord)</i> <i>14 februari t/m 22 februari 2026 (Midden en Zuid)</i></p>		

LESROOSTER

 Dagdeel 19 en 20 donderdag 5 maart 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Stromende wateren: beken en rivieren <ul style="list-style-type: none"> Analyse gebied (casus) Analyse knelpunten en kansen Hydromorfologie en fysisch-chemische kenmerken Hydrologisch regime (waterstroming, kwel)	Bart Reeze
13.00 – 16.00	Stromende wateren: beken en rivieren <ul style="list-style-type: none"> Soortengroepen en indicatiewaarden Rol van stoffen aan de hand van het 5-S-model Riviercontinuïteit VHR-soorten Ecologische beoordeling, analyse Oplossingen en maatregelen	Bart Reeze
 Dagdeel 21 en 22 donderdag 19 maart 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Klimaatverandering, stress, verdroging, vernatting landelijk gebied <ul style="list-style-type: none"> Analyse gebied (casus) Analyses knelpunten en kansen Afweging maatregelen in relatie tot natuur en landbouw	Alphons van Winden
13.00 – 16.00	Klimaatverandering, stress, verdroging, vernatting landelijk gebied <ul style="list-style-type: none"> Bergen, vasthouden, afvoeren zoetwater Verhoogde chlorideconcentraties Bodemdaling Oplossingen en maatregelen	Alphons van Winden
 Dagdeel 23 en 24 donderdag 2 april 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Waterverontreiniging en ecotoxicologie <ul style="list-style-type: none"> Kritische belastingen Ecotoxicologisch onderzoek Normen	Jaap Oosthoek
13.00 – 16.00	Waterverontreiniging en ecotoxicologie <ul style="list-style-type: none"> Effecten van versturende stoffen Opdrachten Oplossingen en maatregelen	Jaap Oosthoek

LESROOSTER

 Dagdeel 25 en 26 donderdag 9 april 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Biodiversiteit en exoten <ul style="list-style-type: none"> • Belang biodiversiteit, stroomgebiedsplanung • Zeldzaamheid en beleidsmatig gebruik (Rode Lijst, soort-, leefgebiedsplan) • Monitoring soorten	Roelf Pot
13.00 – 16.00	Beheer van water- en oevervegetaties <ul style="list-style-type: none"> • Effecten van maaien en schonen op de vegetatie en op fauna (groepen) • Beheer (maaien, begrazen) van oevers, winterbed, oeverland • Omgaan met woekerende exoten • De rol van peilbeheer • Oplossingen en maatregelen	Roelf Pot
 Eindpresentaties donderdag 23 april 2026 Aristo		
9.00 – 12.00	Eindpresentaties & afsluiting	Mario Maessen, Arco Wagenvoort,A Marijke Kamstra